

EUROPAUDVALGET
Alm. del - bilag 599 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

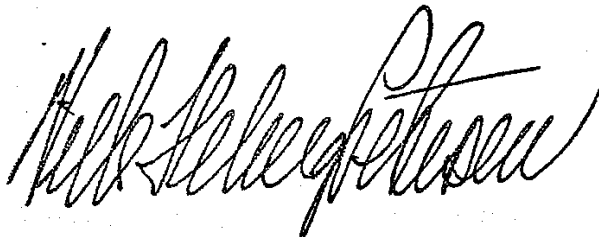
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
N.1

18. februar 1999

Til underretning for Folketingets Europaudvalg fremsendes vedlagt Arbejdsministeriets grundnotat om forslag til Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 93/104/EF af 23. november 1993 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden, således at sektorer og aktiviteter, der var udelukket fra direktivet, bliver omfattet (KOM(1998)662).

Grundnotat

om forslag til Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 93/104/EF af 23. november 1993 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden, således at sektorer og aktiviteter, der var udelukket fra direktivet, bliver omfattet (KOM(1998)662)

1. Indledning

Forslag til Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 93/104/EF af 23. november 1993 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden, således at sektorer og aktiviteter, der var udelukket fra direktivet, bliver omfattet (KOM(1998)662) er oversendt til Rådet den 30. november 1998.

Forslaget er en del af Kommissionens pakke, der vedrører tilrettelæggelse af arbejdstiden i de sektorer og aktiviteter, der er udelukket fra direktiv 93/104/EF af 23. november 1993.

Pakken indeholder desuden:

- meddelelse fra Kommissionen om tilrettelæggelse af arbejdstiden i de sektorer og aktiviteter, der er udelukket fra direktiv 93/104/EF af 23. november 1998
- forslag til Rådets direktiv om tilrettelæggelse af arbejdstid inden for vejtransport for mobile arbejdstagere og selvstændige chauffører
- forslag til Rådets direktiv om gennemførelse af den aftale om tilrettelæggelse af arbejdstiden for søfarende, som er indgået mellem European Community Shipowners Association (ECSA) og Federation of Transport Workers Unions in the European Union (FST)
- forslag til Rådets direktiv om håndhævelse af arbejdstid på skibe, der anløber EU-havne
- Kommissionens henstilling om ratificering af ILO-konvention nr. 180 om søfarendes arbejdstid og bemanning af skibe og ratificering af protokol af 1996 til konvention om minimumsnormer i handelsskibe af 1976

Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktatens artikel 118A, hvilket betyder, at det er et forslag til minimumsdirektiv. Rådet træffer afgørelse efter fremgangsmåden i Traktatens artikel 189C. Det vil sige efter samarbejdsprocedure med Parlamentet. Som udgangspunkt træffer Rådet der-

for afgørelse med kvalificeret flertal. I det omfang Rådet ønsker at ændre Kommissionens genbehandlede forslag, skal det imidlertid ske med enstemmighed.

2. Baggrund og indhold

Forslaget indebærer en ændring af direktiv 93/104/EF (herefter arbejdstidsdirektivet), der primært indeholder regler om daglig hviletid, pauser, ugentlig hviletid, årlig ferie, natarbejde, arbejdsrytme, m.v.:

Daglig hviletid (artikel 3)

Minimumshvileperiode på 11 sammenhængende timer inden for hver 24 timers periode.

Pauser (artikel 4)

Mulighed for at holde pause, hvis den daglige arbejdstid overstiger seks timer.

Ugentlig hviletid (artikel 5)

Minimumshvileperiode på 24 timer inden for hver syvdagesperiode.

Ugentlig arbejdstid (artikel 6)

Den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid må ikke overstige 48 timer.

Natarbejdets varighed (artikel 8)

Natarbejde må i gennemsnit ikke overstige otte timer pr. periode på 24 timer.

Referenceperioder (artikel 16)

Referenceperioderne er 14 dage for den ugentlige hviletid på 24 timer (artikel 5) og fire måneder for den ugentlige arbejdstid på 48 timer (artikel 6).

Formålet med forslaget er for det første at beskytte de arbejdstagere, der ikke er omfattet af arbejdstidsdirektivet, mod skadelige virkninger på deres sikkerhed og sundhed som følge af overdrevent lange arbejdstider, utilstrækkelig hvile eller uregelmæssige arbejdsrytmer. For det andet er det hensigten at undgå konkurrenceforvridning som følge af manglende harmonisering af arbejdstiden m.v. i de enkelte sektorer og aktiviteter.

Følgende sektorer og aktiviteter er udelukket fra arbejdstidsdirektivet:

- vejtransport
- jernbanetransport
- bytransport
- transport ad indre vandveje
- lufttransport
- søtransport

- havfiskeri
- andre aktiviteter på havet
- læger under uddannelse

Det har været Kommissionens primære mål at sikre at alle arbejdstagere som udgangspunkt bliver dækket af arbejdstidsbestemmelser. Undtagelserne til arbejdstidsdirektivet er derfor som udgangspunkt fjernet i forslaget. Det betyder, at direktivet skal gælde for alle ikke-mobile arbejdstagere samt alle arbejdstagere, der ikke er omfattet af særskilte EF-bestemmelser om arbejdstid. Arbejdstagere, der er omfattet af forslaget til gennemførelse af den europæiske aftale om tilrettelæggelse af arbejdstiden for søfarende, er dog allerede undtaget fra forslagets anvendelsesområde.

Forslaget indfører tre nye definitioner vedrørende *mobile arbejdstagere*, *offshorearbejde* og *tilstrækkelig hvile*.

Mobile arbejdstagere: Havfiskere, mobile arbejdstagere inden for vejtransport, flypersonale og arbejdstagere inden for transport ad indre vandveje.

Offshorearbejde: Arbejde, der hovedsagligt bliver udført på eller fra offshoreanlæg (herunder boreplatforme) og har direkte eller indirekte forbindelse med udvinding eller udnyttelse af mineralforekomster samt dykning i forbindelse med sådanne aktiviteter, uanset om dykningen bliver udført fra et offshoreanlæg eller et skib.

Tilstrækkelig hvile: Regelmæssige hvileperioder, der er tilstrækkelige til at sikre, at arbejdstagere på grund af træthed eller andre uregelmæssige arbejdsrytmer hverken forårsager skader på sig selv, kolleger eller andre, eller på kort eller lang sigt skader deres helbred.

Bestemmelsen i arbejdstidsdirektivet om, at den ugentlige minimumshvileperiode på 24 timer i princippet skal omfatte søndag, er udgået i forslaget.

Artikel 17 i arbejdstidsdirektivet indeholder en række muligheder for undtagelse fra bestemmelserne om daglig hviletid (artikel 3), pauser (artikel 4), ugentlig hviletid (artikel 5), ugentlig arbejdsud (artikel 6), natarbejdets varighed (artikel 8) og referenceperioder (artikel 16).

Forslaget tilføjer følgende nye undtagelsesmuligheder:

Bestemmelserne om daglig hviletid, pauser, ugentlig hviletid, natarbejdets varighed og referenceperioder kan mod tildeling af kompenserende hvileperioder eller anden passende beskyttelse fraviges af bla.

- togpersonale

- læger under uddannelse
- arbejdstagere direkte involveret i levering af transport
- aktiviteter i forbindelse med olieforsyning

Bestemmelsen om ugentlig arbejdstid kan i en overgangsperiode på syv år fraviges for læger under uddannelse. Den ugentlige arbejdstid må dog aldrig overstige 54 timer i gennemsnit i en referenceperiode på fire måneder.

Forslaget tilføjer en ny artikel 17A, der vedrører mobile arbejdstagere, offshorearbejde og partsfiskere. I henhold til artikel 17A

- finder bestemmelserne om daglig hviletid, pauser, ugentlig hviletid og natarbejdets varighed **ikke** anvendelse på **mobile arbejdstagere**
- har **mobile arbejdstagere** ret til **tilstrækkelig hvile** (regelmæssige hvileperioder, der er tilstrækkelige til at sikre, at arbejdstagere på grund af træthed eller andre uregelmæssige arbejdsrytmer hverken forårsager skader på sig selv, kolleger eller andre, eller på kort eller lang sigt skader deres helbred)
- kan **referenceperioden** udvides fra fire til tolv måneder for **mobile arbejdstagere og arbejdstagere, der primært udfører offshorearbejde**
- finder bestemmelsen om fire ugers betalt årlig ferie **ikke** anvendelse på **partsfiskere**

Bortset fra ovenstående er det hensigten, at bestemmelserne i arbejdstidsdirektivet fortsat skal finde anvendelse.

3. Danske regler

Arbejdstiden bliver reguleret i kollektive overenskomster, mens hviletid, pauser, ferie m.v. bliver reguleret i hhv. arbejdsmiljøloven, bekendtgørelse om hviletid og fridøgn, bekendtgørelse om arbejdets udførelse samt lov om ferie.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Det skønnes, at direktivforslaget kan have både lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Arbejdsministeriet har sendt forslaget til høring hos ministerier og følgende organisationer: DA, LO, FTF, SALA, KL, AC, LH, Amtsrådsforeningen, FA og Ligestillingsrådet.

DA bemærker, at man stadig er af den grundlæggende og principielle opfattelse, at der ikke er grundlag for at regulere arbejdstiden på EU-niveau. Arbejdstidens tilrettelæggelse er efter DA's opfattelse et anliggende for arbejdsmarkedets parter.

DA påpeger, at der for offshoreområdet allerede er fastsat regler angående arbejdstid og hviletid, der afspejler den nødvendige hensyntagen til såvel sektorspecifikke forhold som arbejdstagernes sikkerhed. **DA** finder endvidere, at der eksisterer fyldestgørende regler for arbejde inden for luftfartssektoren.

DA finder derimod ikke, at Kommissionen har forholdt sig til de særlige vilkår, der er gældende for gas- og olieeftersforskning og -udvinding. Det gælder bla. direktivforslagets regler om daglig og egentlig hviletid, der kun giver mulighed for overarbejde i meget begrænset omfang og nødvendiggør ændring af turnusordninger inden for offshoreindustrien. På den baggrund ønsker **DA**, at den nuværende dispensationsmulighed i forhold til den daglige hviletid bliver opretholdt, samt at referenceperioden for egentlig hviletid bliver forlænget til minimum 5 uger.

DA foreslår, at definitionen af offshorearbejde bliver ændret til: Arbejde, der hovedsagligt udføres på eller fra offshoreanlæg (herunder boreplatforme), og som direkte har forbindelse med udvinding eller udnyttelse af mineralforekomster samt dykning fra offshoreanlæg i forbindelse med sådanne aktiviteter.

DA finder, at hele artikel 17A bør gælde for offshorearbejde. Det bør endvidere sikres, at bestemmelsen kan implementeres både ved lovgivning og gennem overenskomstsystemet.

Med henblik på at undgå fortolkningstvivl finder **DA** endelig, at det i artikel 18 bør præciseres, at direktivet alene retter sig mod arbejde, der bliver udført inden for EØS-området, incl. fastlandssoklen.

LO kan tilslutte sig Kommissionens forslag om, at ikke-mobile arbejdstagere skal være omfattet af arbejdstidsdirektivet. **LO** er endvidere tilfreds med, at Kommissionens pakke i størst muligt omfang er baseret på aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

LO understreger, at man lægger afgørende vægt på 1) beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed samt 2) at undgå konkurrenceforvridning mellem konkurrerende transportformer. Det er imidlertid **LO**'s holdning, at forslaget artikel 17A ikke opfylder formålet at sætte effektivt ind over for de gentagne eksempler på farer for sikkerhed og sundhed og manglende fair konkurrence i det indre marked som følge af manglende fælles regler for arbejdstiden i transportsektoren.

LO finder, at arbejdstidsdirektivets bestemmelser som udgangspunkt bør gælde for alle mobile arbejdstagere - med mulighed for fravigelse ved kollektiv overenskomst i overensstemmelse med reglerne for mobile arbejdstagere i jernbanesektoren.

LO tager afstand fra forslaget om at betragte arbejdstiden på årsbasis.

FTF bifalder som udgangspunkt udvidelsen af arbejdstidsdirektivet til at omfatte de ekskluderede sektorer, herunder lufttransport. På baggrund af arbejdet i Kommissionens arbejdsgruppe vedrørende lufttransport og DG VII's fastlæggelse af de sikkerhedsmæssige regler for flyvninger finder **FTF** imidlertid, at det er vigtigt at få vished for, at der ikke vil opstå uoverensstemmelse mellem direktivet og den øvrige udvikling inden for luftfartens område.

AC finder det positivt, at arbejdstidsdirektivet bliver ændret til også at omfatte de ekskluderede sektorer med henblik på at sikre en tilsvarende minimumsbeskyttelse af sikkerhed og sundhed for arbejdstagerne i den del af arbejdsmarkedet.

SALA oplyser, at man for tiden er i færd med at undersøge, hvilke konsekvenser gennemførelsen af pakken vil have for SALA-området. SALA vil tage stilling til forslaget, når undersøgelserne er afsluttet.

